

Fosen Vind DA
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 17.04.2018
Vår ref.: 201307850-16
Arkiv: 517
Deres dato: 18.12.2017
Deres ref.:

Saksbehandler:
Morten Henrik Kielland
mhk@nve.no / telf: 91140079

Fosen Vind DA, Åfjord kommune, Trøndelag fylke - godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Kvenndalsfjellet vindkraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til brev av 18.12.2017 med vedlagt detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan av 21.12.2017 for Kvenndalsfjellet vindkraftverk.

Saken er behandlet med hjemmel i vilkårene for detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) gitt i konsesjon 1.12.2017, post 5 og 6.

Bakgrunn

Kvenndalsfjellet vindkraftverk er lokalisert i Åfjord kommune og planområdet utgjør 9 km².

Mottatte detaljplan og MTA omfatter bygging av vindkraftverket innenfor planområdet hjemlet i konsesjon datert 1.12.2017.

Kvenndalsfjellet vindkraftverk skal bygges med følgende spesifikasjoner:

- Totalt installert effekt 100,8 MW
- 28 vindturbiner med effekt 3,6 MW, navhøyde 87 m og rotordiameter 117 m.
- Det skal bygges totalt ca. 22 km veg. Herav internveger ca. 18 km (bredde 5 m) innenfor konsesjonsgitt plangrense. I tillegg ca. 3,6 km adkomstveg (bredde 6 m).
- Ved hver enkelt turbin skal det opparbeides nødvendige areal (1,5 – 2 daa) for oppstilling av kraner til bruk ved montasje av turbinene samt lagring av materiell.
- Internt 33 kV kabelanlegg mellom vindturbinene og transformatorstasjon.
- En 33/132kV transformatorstasjon i tilknytning til vindkraftverket med ytelse på inntil 120 MVA.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

- Transformatorstasjon for vindkraftverket plassert øst i planområdet i tilknytning til 132 kV kraftlinje fra Harbaksfjellet - Hubakken. Stasjonen omfatter en transformator (33/132 kV), utendørs apparatanlegg, bryterfelt og stasjonsbygg.
- Transformatorbygg (340m²) på stasjonsområdet som inkluderer oppholdsrom og kontrollrom for driftspersonell
- Ett servicebygg ca. 580 m² som skal betjene driften av både Kvenndalsfjellet og Harbaksfjellet vindkraftverk. Bygget skal inneholde kontrollrom, verksted/lager, garasje, oppholdsrom og garderobe og plasseres i tilknytning til adkomstvegen til Kvenndalsfjellet nær avkjøringen fra Fv 723.

Planene er utarbeidet i kontakt med Åfjord kommuner, grunneiere, Mattilsynet, rettighetshavere og driftsgruppe sør i Fosen reinbeitedistrikt. Det har i perioden april 2014 til november 2017 vært avholdt 4-5 møter med berørte parter vedrørende utarbeiding av MTA-planen. Behov for tilpasninger i anleggsperioden vil bli ivaretatt gjennom etablering av gjensidige rutiner for løpende informasjonsutveksling.

Planene viser revidert optimalisert plassering av vindturbiner og foreløpig linjeføring for interne veier fram til hver enkelt turbin innenfor det konsesjonsgitte planområdet for vindkraftverket. I framlagt plan er det satt av en arealbruksgrense (vegkorridor) med bredde 100 m omkring foreløpig senterlinje i veg. Denne korridoren gir grunnlaget for videre detaljplanlegging og ytterligere optimalisering av linjeføring for å begrense inngrepene og få best mulig terrengtilpasning av vegene. Optimalisering av vegnett skal bygge på prinsipper nedfelt i «*Håndbok for terrenginngrep og landskapstilpasning for vindkraftverka på Fosen*». Bredden på interne veger blir 5 m med noe breddeutvidelse i krappe svinger og i kryss. Total vegbredde inkludert grøfter vil være ca. 10 m. Eventuelle skjæringer og fyllinger kommer i tillegg.

Ved hver turbin skal det opparbeides kranoppstillingsplass for lagring og montering av vindturbinene. Det opparbeides et gruslagt areal på opptil 2 daa ved hver vindturbin.

Fra turbinene legges 33 kV jordkabel fram til trafo. Kabelen graves fortrinnsvis ned i interne veger. Der kabelnettet ikke går helt inn til turbinen vil det bli behov for kabelskap. Skapene vil bli plassert i terrenget på en måte som begrenser synligheten i landskapet.

I planen er det forutsatt massebalanse ved bygging av infrastruktur. Det inngår derfor ikke i planen arealer for massetak og deponier. Lokalisering og utforming av eventuelle massetak/deponier og riggområder vil identifiseres i forbindelse med videre optimalisering og detaljplanlegging. Slike detaljplaner utformes i tråd med prinsippene i «*Håndbok for terrenginngrep og landskapstilpasning for vindkraftverka på Fosen*» og sendes NVE for godkjenning før bygging igangsettes.

Det skal i vindkraftverket oppføres ei permanent radiolinjemast med ei driftshytte og adkomstveg.

Det skal i tilknytning til avkjøring fra Fv 723 bygges en midlertidig rigg og en hovedrigg oppe i vindkraftverket når arbeidet med adkomstveg og internveger har kommet langt nok.

Det skal i vindkraftverket oppføres ei permanent meteorologimast for registrering av vindforhold, kontroll og oppfølging av produksjonsdata. Denne masta vil få samme høyde (87 m) som navet i de valgte vindturbinene i vindkraftverket.

Ilandføring av vindturbiner skal skje ved Monstad kai i Åfjord kommune. Nødvendig myndighetskontroll for eventuell oppgradering av kai ved Monstad inngår ikke i dette vedtak og forutsettes godkjent av annen myndighet.

Mottatt detaljplan og MTA for Kvenndalsfjellet vindkraftverk har vært på begrenset høring til Åfjord kommune, Fylkesmannen i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune, Mattilsynet, Fosen reinbeitedistrikt og berørte parter dvs. frivillige regionale og lokale organisasjoner som har vært engasjert i saken tidligere.

Fosen Vind har i brev datert 29.1.2018 orientert grunneiere og støyutsatte om høring av MTA-planene og høringsfrist.

Vedtak

Med hjemmel i konsesjonen datert 1.12.2017, post 5 og 6 godkjenner NVE fremlagte miljø-, transport- og anleggsplan og detaljplan av 21.12.2017 for bygging av Kvenndalsfjellet vindkraftverk i Åfjord kommune.

Vårt vedtak forutsetter at fremlagte planer er i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen.

Vilkår for godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan:

- Oversikt over skyggekastfølsomme fritidsboliger skal legges fram for NVE før oppsetting av vindturbinene.
- Konsesjonær skal utarbeide forslag til konkrete avbøtende tiltak for bygninger som kan få støynivå og/eller skyggekast over de anbefalte grenseverdiene. Dersom noen av disse byggene ikke vurderes å være støyfølsomme, skal dette begrunnes. De avbøtende tiltakene skal fremlegges NVE før oppsetting av vindturbinene påbegynnes.
- Forslag til rutiner for varsling av iskast må være godkjent av NVE før idriftsettelse av vindkraftverket.
- Endelig plassering og utforming av massetak og deponier skal framlegges for NVE for godkjenning før disse tas i bruk.
- Endelig avgrensning av arealbruken for internveier og oppstillingsplasser innenfor vedtatt arealbruksgrenser skal sendes NVE før anleggsarbeidene settes i gang.
- Det skal utarbeides en plan for istandsetting av riggområder, oppstillingsplasser og områder for mellomlagring av turbinkomponenter. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.
- Ytterligere detaljer knyttet til plassering og utforming av meteorologimast, radiolinjemast, og riggområder skal sendes NVE for godkjenning før anleggsarbeidet igangsettes
- Før arbeidet med servicebygget starter skal det framlegges for godkjenning en situasjonsplan som dokumenterer hvordan bygget er plassert i landskapet.
- Detaljplaner for transformatorstasjonen i vindkraftverket skal revideres og godkjennes før denne skal bygges.
- Det skal innen ca. 1. februar og 20. april hvert år mens anleggsaktiviteten pågår, utarbeides et forslag til hvordan hensynet til henholdsvis hekkende hubro og lom innenfor influensområdet til vindkraftverket skal ivaretas.

- Før anleggsstart i nedbørfeltet for Stokksund vannverk skal det etableres en beredskapsplan og nødvendig dialog med Åfjord kommuner som vannverkseier for å sikre nødvendig hensyn til drikkevann.
- NVE forutsetter at den etablerte dialogen med Fosen reinbeitedistrikt videreføres gjennom utbyggingsprosessen og den senere driften av Kvenndalsfjellet vindkraftverk
- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Entreprenører skal gjøres kjent med MTA/detaljplan og dette vedtaket.
- Dersom virksomheten avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.

NVE vil følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

Det kan fra NVE bli stilt krav om ytterligere detaljering for hele eller deler av anlegget. Slike planer skal godkjennes av NVE.

Innkomne merknader

Fosen Vind har ved utarbeiding av detaljplan og MTA for Kvenndalsfjellet vindkraftverk vært i kontakt med Åfjord kommune, representanter for grunneiere, rettighetshavere og Fosen reinbeitedistrikt.

Mottatt MTA/detaljplan ble sendt på høring 15.1.2018 og NVE hadde innen høringsfristen mottatt skriftlige uttalelser fra Fylkesmannen i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og Mattilsynet. En oppsummering av relevante kommentarer for dette vedtaket følger under:

Fylkesmannen i Trøndelag har i brev datert 15.2.2018 følgende kommentarer til planene:

Fylkesmannen vektlegger behovet for gode rutiner for dialog mellom utbygger, entreprenører og Fosen reinbeitedistrikt for å minimere konsekvensene av både anleggs- og driftsperioden.

Det er av stor betydning at spesielt områdene trafikksikkerhet og støy vurderes nøye slik at risiko og belastning blir minst mulig for de som berøres. Veinettet i området er av varierende kvalitet og kapasiteten kan på enkelte strekninger bli presset. Det er bygge- og anleggsfasen som er sårbar først og fremst.

For fritidsboliger som berøres av støy og skyggekast i driftsfasen er det lagt opp til at det skal være dialog med de berørte før turbinmontering og igangsetting av drift. Det er viktig at dialogen skjer så tidlig som mulig for å sikre at løsningene er på plass i tide og for å unngå en presset situasjon med uløste problemstillinger når anlegget skal settes i drift.

Håndbok for terrenginngrep og landskapstilpasning som supplerer MTA virker godt gjennomarbeidet og gir konkrete eksempler på hvordan spesielt terrenginngrepene kan bli minst mulige. Det er vist til at områdene som benyttes ikke har spesielle landskapsmessige kvaliteter. Til det kan det innvendes at dette vesentlig er kystheilandskap som mange vil oppfatte har viktige friluftskvaliteter. Til dels er det uberørte områder, som det for friluftslivet er viktig å bevare så urørt som mulig. Verdien som friluftsområder vil ha sammenheng med hvor uberørt landskapet oppleves. Inngrepene må derfor holdes så beskjedne som mulig og håndboka beskriver hvordan dette kan gjøres på god og mindre god måte. Håndboka vil derfor ikke bare være konkret veiledning, men også bidra til bevisstgjøring. Som for planen er det viktig med

gode interne prosesser og interkontroll hos involverte aktører. Kun slik kan intensjonene og de konkrete tiltakene sikres etterlevelse. Slik sett kan det fastslås at oppfølgingen og styringen, av både planlegging og gjennomføring av bygge og anleggsfasen, er minst like viktig som det skriftlige materialet som er sendt på høring.

Trøndelag fylke har i brev datert 8.2.2018 følgende kommentarer til planene:

Ut fra de interesser fylkeskommunen skal ivareta har de ikke merknader til saken.

Mattilsynet har i brev datert 1.2.2018 følgende kommentarer til planene:

Mattilsynet forvalter Matloven og drikkevannsforskriften. Mattilsynet har fokus på om drikkevannskildene i utbyggingsområdet er tilstrekkelig hensyntatt og om fiske/skjell oppdrett blir berørt. Dette gjelder også nedbørsfelt, reservevannkilder, vannverk og ledningsnett.

Stokksund vannverk med vannkilde Midtivatnet er det aktuelle vannverket som kan bli berørt under utbyggingen av Kvenndalsfjellet vindkraft.

Det kan synes som utbygger i MTA har vurdert hensynet til drikkevann på en tilfredsstillende måte. Det kan allikevel skje uforutsette hendelser. Det er i den anledning viktig at utbygger oppretter en dialog med vannverket og holder dem orientert under hele byggeperioden. Det er viktig å presisere at det er vannverket som er ansvarlig.

Utover dette har ikke Mattilsynet noen anmerkninger.

NVEs vurderinger

Detaljplanen for Kvenndalsfjellet vindkraftverk viser hvordan anlegget planlegges bygget og gir god oversikt over endringer i arealbruken sammenlignet med utbyggingsplanen som ble lagt til grunn i søknaden om konsesjon og konsekvensutredningene.

Formålet med en MTA er videre å sikre at det tas miljø- og landskaphensyn under bygging og drift av anlegget. Vurderingene i planen skal baseres på miljøinformasjon som er kommet frem i konsesjonsprosessen.

NVE mener at MTA for Kvenndalsfjellet vindkraftverk er i tråd med vedtatt konsesjon og at den i hovedsak fanger opp miljøutfordringene og legger gode miljømessige føringer for videre detaljplanlegging og anleggsarbeidet.

Det er utarbeidet en egen «*Håndbok for terrenginngrep og landskapstilpasning for vindkraftverka på Fosen*» (datert september 2017/6). Denne ligger som vedlegg til MTA og er en nødvendig forutsetning for skissert gjennomføring av MTA. Håndboka gir god veiledning for videre detaljplanlegging, anleggsarbeid og istandsetting. NVE mener en slik prinsipiell tilnærming er god og nødvendig for ett anlegg av denne størrelsen der det er tidkrevende å gå inn i alle detaljer før bygging starter. I dette prosjektet vil gode løsninger fremmes lettere der målet defineres og ikke låses av detaljprosjektering i en tidlig fase. Etter NVEs vurdering vil skissert gjennomføring av MTA med aktiv bruk av håndboka, bidra til å redusere omfanget av terrenginngrep og gi et godt grunnlag for optimal landskapstilpasning.

NVE viser til merknader fra fylkesmannen som vektlegger behov for god og tett oppfølging og styring, av både planlegging og gjennomføring av bygge- og anleggsfasen. NVE vil føre aktivt tilsyn med detaljplanlegging og anleggsaktivitet. Fosen Vind har gjennom bygging av Roan og Storheia

vindkraftverk vist at de har organisert arbeidet med miljøtilsyn på en god måte slik at intensjonene fra planmaterialet etter vår vurdering blir tilfredsstillende ivaretatt.

Videre detaljplanlegging av anlegget

Veger og oppstillingsplasser

Foreløpige planlagte terrenginngrep, dvs. valg av veilinjer og utforming av oppstillingsplasser, framgår av mottatte detaljplankart i MTA datert 12.9.2017. Dette vil være grunnlaget for et videre arbeid med å optimalisere infrastrukturen for å oppnå minst mulig inngrep og best mulig landskapstilpasning. Landskapsarkitekter hos både entreprenør og Fosen Vind vil delta i dette arbeidet. Arbeidet innebærer m.a. videre optimalisering av horisontal- og vertikalgeometri, forankring til terrenget og stedvis senkning av veilinjen, samt optimalisering av vegkryss og oppstillingsplasser.

Detaljeringen av all infrastruktur vil kunne bli ytterligere justert i den videre detaljplanleggingen i byggefasen. Endelig utforming blir gjort i samarbeid mellom entreprenør, turbinleverandør og utbyggeres MTA-koordinator ihht godkjent «*Håndbok for terrenginngrep og landskapstilpasning for vindkraftverka på Fosen*».

MTA-planens *arealbruksgrense* er en 100 m brei plankorridor for adkomstveg og interne veger. Innenfor denne skal det detaljplanlegges en veg med best mulig linjeføring slik at terrenginngrepene blir minst mulig. Bredden på vegbanen for adkomstveg skal bli 6 m og for internvegene 5 m. Total trasébredde, - veg med skulder og grøfter vil normalt være totalt 10 m. I tillegg kommer nødvendig bredde for fylling og skjæringer. Stedvis blir det også breddeutvidelser i krappe svinger og i kryss.

Videre detaljplanlegging vil avklare yttergrensene, *inngrepsgrense* (jf. MTA kap. 5.4), dvs. nødvendig arealbruk innenfor vedtatt korridor. Hverken permanente eller midlertidige inngrep skal foregå utenfor planlagt inngrepsgrense. Fosen Vind vurderer at videre optimalisering i all hovedsak vil komme innenfor angitt arealbruksgrense i MTA.

NVE vil presisere at ytterligere detaljplanlegging og endelig avgrensning av arealbruken innenfor vedtatt arealbruksgrenser skal sendes NVE for kontroll før anleggsarbeidene settes i gang. Vesentlige endringer fra godkjent plan dvs. inngrep utenfor gitt arealbruksgrense eller konflikter med avgrensinger mot viktige naturtyper, kulturverdier/-minner eller buffersoner skal sendes NVE for godkjenning.

I MTA er det beskrevet etablering av anlegggrigg og ulike mellomlagringsområder som ikke er nødvendige i driftsfasen. Det framgår ikke av MTA om disse skal tilbakeføres etter anleggsperioden. Likeledes er ikke konkret arealbruk til oppstillingsplasser ved den enkelte turbin avklart. En vil i den videre detaljplanleggingen søke å minimere inngrepene og bla. begrense omfanget av bladfingre med 50%.

NVE ser på disse tiltakene for å redusere permanent arealbruk som svært positive. Vi vil sette vilkår om at det skal utarbeides en plan for istandsetting av riggområder, oppstillingsplasser og områder for mellomlagring av turbinkomponenter. Planen skal blant annet beskrive behovet for permanente areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.

Massetak og deponier

I følge MTA vil masser som blir tatt ut i forbindelse med bygging av veger, oppstillingsplasser og turbinfundamenter nyttes til bygging av anlegget. For å minimere tilkjøring eller bortkjøring av masse vil en søke å oppnå massebalanse ved utbyggingen. Under- eller overskudd av masser løses eventuelt

ved at et fåtall sentralt plasserte massetak åpnes i vindkraftverket. Disse massetakene skal tilpasses terrenget på best mulig måte.

NVE vil understreke planens mål om massebalanse og behovet for å begrense omfanget av terrenginngrep. Dette stiller krav til god og grundig detaljplanlegging og tett oppfølging av interne MTA-kontrollere ved anleggsarbeid. Før eventuelle massetak/sidetak tas i bruk skal disse detaljeres og godkjennes av NVEs miljøtilsyn.

Bygningsmasse, konstruksjoner og arealbruk

Detaljplassing og utforming av radiolinjemast, meterologimast og riggområder er ikke vist i MTA/detaljplan. Før arbeidet med disse starter skal det framlegges for godkjenning en situasjonsplan som viser hvordan bygninger/konstruksjoner er plassert på valgt tomt samt plan, snitt og fasader for permanente bygg/konstruksjoner. Tegningsmaterialet må vise utforming av adkomstveg, tomt og plassering av eventuell bygningsmasse i forhold til terreng omkring. For plasseringa av master og eventuelle bygninger er det viktig å vise hvordan det er tatt hensyn til synlighet (silhuett).

MTA/detaljplan omfatter bygging av et servicebygg på 580 m² ved adkomstvegen til vindkraftverket. Servicebygget vil inneholde kontrollrom, verksted/lager, garasje, oppholdsrom og garderober med sanitæranlegg. I tilknytning til servicebygget blir det opparbeidet areal med plass for parkering av ca. 10 kjøretøyer. Planmaterialet omfatter plan, snitt og fasader samt beskrivelse av tomt, generelle arkitektoniske føringer for utformingen av bygget. Før arbeidet med servicebygget starter skal det framlegges for godkjenning en situasjonsplan som viser hvordan bygget er plassert på tomta. Servicebygget er stort og det er viktig å vise at bygningen ikke utformes og plasseres slik at den dominerer for mye i landskapet. Supplerende tegningsmateriale må vise hvordan utforming av tomt, nødvendig terrenginngrep og plassering av bygningen vil bli i forhold til omkringliggende terreng.

I tilknytning til vindkraftverket skal det oppføres en trafostasjon med ett stasjonsbygg (ca. 340 m²), en transformator, apparatanlegg, bryteranlegg samt øvrige tekniske installasjoner. MTAs vedlegg 5 gir en god generell beskrivelse av arkitektoniske føringer for stasjonsbygget. Det er framlagt tegningsgrunnlag for stasjonsbygget, men ikke for den øvrige bygningsmassen på tomta. Vi savner et mer helhetlig tegningsgrunnlag for å kunne vurdere utforming og plassering av bygningsmasse, terrenginngrep og om stasjonen er tilpasset landskapet i tråd med retningslinjene i MTA (vedlegg 5). I tillegg kan det se ut som trafostasjonen er plassert noe uheldig i forhold til ei flyttlei for reindrifta. Vi ber om at de reviderte planene for Kvenndalsfjellet transformatorstasjon forelegges Fosen reinbeitedistrikt før de oversendes NVE til godkjenning.

NVE konstaterer at det er omfattende behov for areal for montasje av vindturbinene. I følge MTA vil det være behov for et planert område på ca. 2 daa til oppstillingsplass for kran ved hver vindturbin, samt områder for mellomlagring av turbinkomponenter. I MTA er det beskrevet at de delene av riggområdet og mellomlagringsområdene som ikke er nødvendige i driftsfasen, vil tilbakeføres etter anleggsperioden. For å redusere permanent arealbruk, vil NVE vil sette vilkår om at det når vindturbinene er kommet i drift utarbeides en plan for istandsetting av riggområde, oppstillingsplasser og områder for mellomlagring av turbinkomponenter. Planen har som mål å begrense permanent arealbruk og beskrive behovet for areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.

Istandsetting

Innenfor planområdet er det svært lite vekstmasser. Det blir derfor desto viktigere å ta vare på og forvalte denne ressursen godt. I et landskap med mye bart fjell blir det også en utfordring å finne alternative gode måter å dempe synligheten av skråninger av sprengstein. Håndboka (*Håndbok for*

terrenginngrep og landskapstilpasning for vindkraftverka på Fosen) som skal nyttes ved gjennomføring av vindkraftverket bør suppleres på dette punktet.

Naturmiljø

Kvenndalsfjellet er kystnært og preget av fuktighetskrevende, oseaniske arter. Med to unntak, er utbyggingen planlagt utenfor områder med registrerte verdisatte forekomster. Disse to unntakene er forekomster av Blårapp og Berggrubblom, - begge er ansvarsarter med særlig stor forvaltningsinteresse. De to registrerte forekomstene ligger utenfor omsøkte inngrepsgrenser i MTA og vil om planene gjennomføres slik de er planlagt pr. i dag ikke bli direkte berørt. Skisserte videre detaljplanlegging av infrastruktur kan imidlertid medføre endringer av inngrepsgrenser. For å sikre registrerte forekomster er det vesentlig at kunnskapen om lokaliteten spres i organisasjonen og at disse før bygging merkes i terrenget med en buffersone tilpasset utbredelse og nødvendige levevilkår.

Konsesjonsområdet har en representativ fuglefauna for «kystnære fjellområder med innslag av tjern og myrer i Trøndelag». Av de fire arter som er framhevet i konsesjonens vilkår 18, - hubro, smålom, storlom og hønsehauk, er det registrert hekkelokaliteter for hubro og storlom. Vilkåret stiller krav om spesielt hensyn i forhold til hekking for disse artene. Hensynsområdene gjelder for en definert tidsperiode når fuglene er spesielt sårbar. Disse er i MTA valgt i tråd med de fuglefaglige anbefalingene fra HINT.

I følge MTA skal det gjennomføres nye undersøkelser i forkant av planlagt anleggsstart for å verifisere hekking av storlom og hubro i influensområdet for planen. Ved påvist hekking vil det bli etablert restriksjoner for bruk av helikopter (2 km) og bakkearbeid (1 km) i den antatt mest kritiske perioden for hekking. Dersom terrengformasjoner fører til at helikopter eller anleggssted ikke er synlig fra hekkelokalitet, kan avstanden reduseres. For lom gjelder eventuelle restriksjoner i perioden fra 20.4. til 30.8 og for hubro fra 1.2. til 30.9.

Reindrift

Byggingen av Kvenndalsfjellet vindkraftverk vil påvirke ett tidlig vinterbeite som benyttes av Fosen reinbeitedistrikt (driftsgruppe nord).

Aktiviteten som følger med omfattende anleggsvirksomhet kan være skadelig for reindriften i området.

Fosen Vind har ved utarbeiding av MTA hatt dialog med driftsgruppe nord og har endret utformingen av veger, plassering av servicebygg og utnyttelse av det konsesjonsgitte området slik at utbyggingsplanene er blitt mindre negativ for reindriften mulighet for å bruke beitet i området. Det er inngått avtaler med reindriften om avbøtende tiltak og kompensasjon for merarbeid i anleggsfasen.

NVE viser til merknader fra fylkesmannen og understreker at god planlegging av anleggsvirksomheten og god informasjonsflyt mellom aktørene er avgjørende for utøvelsen av reindriften. NVE forutsetter at den etablerte dialogen videreføres gjennom utbyggingsprosessen og den senere driften av Kvenndalsfjellet vindkraftverk for å sikre forutsigbarhet for begge parter.

Atkomstveger og internveger i vindkraftanlegget skal i hht vilkår 15 i konsesjonen være stengt for allmenn motorisert ferdsel. Fosen Vind skal avklare bruken av vegene i samråd med kommune, grunneiere, rettighetshavere og Fosen reinbeitedistrikt.

NVE vil presisere at adkomstvegen så snart som praktisk mulig etter anleggsstart skal stenges med bom.

Støy i driftsfasen

I MTA er det beregnet støyvirkninger av den framlagte utbyggingsløsningen. Beregningen er gjort i SoundPlan 7.4 med modellen Nord2000. Beregningen er basert på markabsorpsjon for skog, fjell, vann etc., i henhold til vedlagte kart over Kvendalsfjellet. Målehøyde for støymottaker er satt til 4 m, det er lagt til grunn 8 m/s vind og medvind mot all bebyggelse.

NVE konstaterer at beregningen er gjort i tråd med Miljødirektoratets veileder for støyberegning, M-128.

Fosen Vind har lagt til grunn kildestøy fra vindturbinene på 107 dBA. Worst case-beregningen viser da at en helårsbolig i Kvenndalen og flere helårsboliger på Bjørkan kan få støy opp mot grenseverdien på L_{den} 45 dBA. NVE minner i denne sammenheng om at veiledningen til den norske retningslinjen sier at desimaler opp til 0,499 avrundes ned til nærmeste hele tall. I tilleggsinformasjonen til støyutredningen skriver Fosen Vind at det i realiteten bare dreier seg om ett bolighus og at en vindavhengig støyberegning etter all sannsynlighet vil vise at dette bygget ikke vil få støy over retningslinjen. NVE forutsetter at dette er helårsboligen merket D i utredningen, med beliggenhet i Kvenndalen, sør for Kvendalsfjellet, Fosen Vind har utført støyberegninger der vindturbin nr. 1 kjøres med redusert effekt, slik at kildestøyen reduseres til 105,2 dBA og vindturbin nr. 8 reduseres til 104,4 dBA, for å vise hvordan tiltak kan gjennomføres for at boligen ikke skal havne over grenseverdien satt i retningslinjen, selv i en worst case-støyberegning.

NVE konstaterer at det er lagt til grunn konservative parameter i støyberegningen, og at boligen i Kvenndalen ligger ca. 1,3 km fra nærmeste turbin. Det er etter vår vurdering ikke sannsynlig at dette bygget vil få støy over den anbefalte grenseverdien på L_{den} 45 dBA. Når det gjelder byggene på Bjørkan konstaterer NVE at alle de aktuelle byggene ligger fra 1,2 til 1 5 km fra nærmest turbin. Avstanden tilsier at også her vil grenseverdien på L_{den} 45 dBA overholdes.

Støyberegningen viser også at tolv fritidsboliger kan få støy over den anbefalte grenseverdien. Seks av disse vil få et støynivå over L_{den} 50 dBA. Det framgår av MTA at noen av disse bygningene antas å være bygg i utmark som ikke vurderes å ha støyfølsom bruk. Før turbinene monteres planlegger konsesjonær å utarbeide en oversikt over status for byggene som kan få støynivåer over grenseverdien og legge fram forslag til avbøtende tiltak for godkjenning hos NVE.

NVE viser til at det i den gjeldende konsesjonen er satt vilkår om at støynivået ved helårsboliger og fritidsboliger ikke skal overstige den anbefalte grenseverdien på L_{den} 45 dBA. Dersom det vurderes som nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet at støynivået overstiger L_{den} 45 dBA ved bygninger med støyfølsom bruk, skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å avbøte virkninger ved disse bygningene.

Fosen Vind AS har angitt hva slags avbøtende tiltak som kan være aktuelle, men ikke hva som er aktuelt for de enkelte bygg. NVE vil sette vilkår om at konsesjonær før oppsetting av vindturbinene skal utarbeide forslag til konkrete avbøtende tiltak for bygninger som vurderes å ha støyfølsom bruk, som kan få støynivå over den anbefalte grenseverdien. Dersom noen av byggene med støynivåer over grenseverdien ikke vurderes å være støyfølsomme, skal dette begrunnes. Oversikt over nødvendige avbøtende tiltak skal fremlegges for NVE før oppsetting av vindturbinene.

Skyggekast

Ingen helårsboliger vil ifølge MTA beregningene får skyggekast over NVEs retningslinjer, men 9 fritidsboliger kan få skyggekast over den anbefalte grenseverdien på 30 minutter/dag. For 8 av disse overskrides også den anbefalte grenseverdien på åtte timer faktisk skyggekast/år.

Det framgår av MTA at de berørte byggene vil bli befart og vurdert opp mot kriteriene for skyggekastfølsom bruk. Avbøtende tiltak skal vurderes individuelt for hvert av de aktuelle byggene dvs.

eventuelle tekniske tiltak på turbiner for å begrense faktisk skyggekast til under åtte timer per år og 30 minutter per dag for reelle fritidsboliger.

NVE konstaterer at konsesjonær vil iverksette styringstiltak slik at faktisk skyggekastomfang ikke overskrider de anbefalte grenseverdiene på åtte timer per år og 30 minutter per dag. NVE vil sette vilkår om at konsesjonær skal legge fram en oversikt over hvilke fritidsboliger som blir omfattet av det avbøtende tiltaket. Dersom noen av byggene med skyggekastomfang over grenseverdiene ikke vurderes å være skyggekastfølsomme, skal dette begrunnes. Oversikten skal fremlegges for NVE før oppsetting av vindturbinene.

NVE viser til fylkesmannens merknader vedrørende støy og skyggekast om at dialogen med berørte eiere av fritidsboliger bør skjer så tidlig som mulig for å sikre at løsningene er på plass i tide og for å unngå en presset situasjon med uløste problemstillinger.

Av MTA framgår det at det er flere boliger og fritidsboliger som vil kunne oppleve støy og skyggekast fra vindkraftverket opp mot grenseverdiene. Beregninger av støynivå og skyggekast er i liten grad tidligere kommunisert til de som kan bli berørt og NVE anmoder derfor Fosen Vind om så snart som mulig å gjennomføre informasjonstiltak overfor de som kan bli utsatt for vesentlig støy og/eller skyggekast.

Ising og iskast

Dersom det viser seg at støy knyttet til ising blir et vesentlig problem, kan NVE vurdere å be Fosen Vind om å gjennomføre tiltak.

NVE viser til konsesjonsvilkåret om vurdering av omfang av ising og risiko for iskast, og minner konsesjonær om at forslag til opplegg for varsling av iskast må være godkjent av NVE før idriftsettelse av vindkraftverket.

Drikkevann

Byggingen av Kvenndalsfjellet vindkraftverk berører Innlandet/Stokkøy (Stokksund) vannverk. Midtivatnet er vannkilden (sone 0 dvs. *vannkilde og nære tilsigsområder*) for dette vannverket. Vannkilden berøres ikke av planlagte inngrep. To turbinpunkter inklusiv oppstillingsplasser og internveger medfører terrenginngrep helt i ytterkanten av sone 1- (*nedbørfelt til og med første vann oppstrøms for vannkilde*). Tilsvarende berører sju turbinpunkter ytterkanten av den ytre restriksjonssonen – sone 2 (*det ytre verneområde*).

MTA inneholder en beskrivelse av generelle risikoreduserende tiltak samt spesifikke tiltak som skal iverksettes for å sikre drikkevannskilden Midtivatnet. Fosen Vinds planer for sikring av drikkevannskilden vil forelegges Åfjord kommune for uttalelse.

Med henvisning til vilkår 7 i konsesjonen og merknader fra Mattilsynet vil NVE understreke at det innen anleggsstart må utarbeides en beredskapsplan som omfatter nødvendige rutiner, inkludert varsling av vannverkseier, ved uhell som kan påvirke drikkevannskilden.

Kulturminner og kulturmiljø

MTA redegjør for gjennomførte registreringer av kulturminner i forhold til framlagte planer. Den videre prosessen for å optimalisere detaljplaner for veger og oppstillingsplasser innebærer muligheter for endret utforming av anlegget. Dette vil kunne medføre inngrep utenfor områder som tidligere er undersøkt. Fosen Vind må i sin videre detaljplanlegging sørge for nødvendig avklaring av forholdet til kulturminner og kulturmiljø (fylkeskommune og Sameting) før planer som medfører endringer, sendes NVE.

Forholdet til naturmangfoldloven

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§8-12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen og sist i vedtak knyttet til endringer av installert effekt (desember 2017). Den innsendte MTA er innenfor de rammene som er vurdert i konsesjonen og seinere omsøkte endringer. NVE har derfor ikke vurdert tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 på nytt.

Ny kunnskap om hekkelokaliteter for fugl i 2014 har gitt forbedret kunnskap og mulighet for å ta hensyn til disse artene ved detaljplanlegging av og byggingen av kraftverket. Likeledes er det i planen beskrevet utvidete prosedyrer for detaljplanlegging som skal bidra til best mulig terrengtilpasning av anleggene. Under forutsetning av at slike hensyn blir tatt vurderer vi at behandlingen av konsesjonssaken og de omsøkte endringene av detaljplan ivaretar forholdet til naturmangfoldloven §8 og §12.

Annet

For anlegg for produksjon av elektrisk energi med konsesjon etter energiloven, gjelder ikke krav om utarbeidet reguleringsplan, jf. plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd, men anlegget må avklares mot kommuneplanens arealdel og eventuelle reguleringsplaner før anleggsarbeidet kan igangsettes. Slik avklaring kan enten skje gjennom planendring, ved at tiltakshaver søker om dispensasjon eller ved at Olje- og energidepartementet bestemmer at konsesjonen etter energiloven skal ha virkning som statlig arealplan. Byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven gjelder i det vesentligste ikke for tiltak etter energiloven, jf. byggesaksforskriften § 4-3 første ledd bokstav c. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5) og krav til produkter (§ 29-7) med tilhørende deler av byggt teknisk forskrift (TEK10) gjelder så langt de passer for tiltak med konsesjon etter energiloven.

Åfjord kommune har som planmyndighet vært involvert i konsesjonssaksbehandlingen og arbeidet med MTA/detaljplan. NVE vil involvere kommunen i godkjenning av nødvendig ytterligere detaljering av arealbruken utenfor det konsesjonsgitte planområdet og eventuelle endringer av denne.

Når anlegget er ferdig bygget, skal konsesjonæren sørge for at kommunen får tilsendt nødvendige opplysninger om tiltakets plassering, slik at det offentlig kartverket kan ajourføres, jf. byggesaksforskriften § 4-3 siste ledd og plan- og bygningsloven kapittel 2 om krav om kartgrunnlag og stedfestet informasjon.

NVE gjør oppmerksom på at tiltakshaver må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Underretning av grunneiere og rettighetshavere

NVE ber tiltakshaver underrette grunneiere, rettighetshavere, støymottakere med et estimert driftsstøynivå over grenseverdien $L_{den}45$ dBA for «verste-tilfelle» scenario, berørte skyggekastmottakere utover grenseverdi og berørte vannverkseiere om dette vedtaket. Underretningen skal etter forvaltningsloven gi opplysninger bl.a. om klageadgang, klagefrist og retten til å se sakens dokumenter. Kopi av vedtaket skal følge underretningen. Kopi av underretningen skal sendes NVE.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretningen er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Underretning om godkjent detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)

Kopi til:

Dalan Advokatfirma DA
Fosen / Fovsen Njaarke reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 6, Nord-Trøndelag v/Terje Haugen
Fosen Naturvernforening
Fosen Vind DA v/Mattis Vidnes
Fylkesmannen i Trøndelag
Mattilsynet
Trøndelag fylkeskommune
Åfjord kommune